APSTIPRINĀTS
ar Valsts ieņēmumu dienesta
iepirkuma komisijas
2024. gada 27. marta
sēdes lēmumu, protokols Nr. 33

Ieinteresētā piegādātāja jautājumi un iepirkuma komisijas sniegtās atbildes
par atklātu konkursu
"Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (MAIS) pilnveidošana, uzturēšana un garantijas nodrošināšana",
(iepirkuma identifikācijas Nr. FM VID 2023/154/ĀF)

2024. gada 27. martā

Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID vai Pasūtītājs) ar 2023. gada 3. maija rīkojumu Nr. 40/f izveidotā iepirkuma komisija (turpmāk – Komisija) ir saņēmusi un izskatījusi ieinteresētā piegādātāja jautājumus par atklāta konkursa **"Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (MAIS) pilnveidošana, uzturēšana un garantijas nodrošināšana"**, iepirkuma identifikācijas Nr. FM VID 2023/154/ĀF, (turpmāk – Konkurss) nolikumu un ievieto šo informāciju Elektronisko iepirkumu sistēmā (EIS) tīmekļvietnē https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/100770.

Jautājums Nr. 1 par apvienotajām prasībām

2024. gada 29. februārī Pretendents iesniedza Pasūtītājam lūgumu grozīt Nolikumu, norādot uz konkrētām nesamērīgi noteiktām kvalifikācijas prasībām, proti, norādot uz apvienotām prasībām (Nolikuma 8. tabulas 3.2. punktā noteiktās kvalifikācijas prasības vadošajam sistēmanalītiķim). Pretendents aicināja šādas kvalifikācijas prasības noteikt samērīgi, proti, noteikt šādas prasības izpildāmas katru atsevišķi, lai novērstu iespējamo pretendentu loka nepamatotu sašaurināšanu un vienlaikus respektējot un nesamazinot Pasūtītāja noteikto kvalifikācijas prasību kopumu pretendentiem un to speciālistiem.

Pasūtītājs šādu lūgumu novērst Nolikumā iekļautas pārmērīgas, proti, apvienotas prasības ir noraidījis pilnībā, norādot, ka maksājumu administrēšanas informācijas sistēma ir sarežģīta sistēma, un speciālists, ja tam vienam pašam nav pieredzes vienā projektā, kas atbilst piecām dažādām Nolikuma 3.3.4. punktā noteiktām dažādu projektu pazīmēm, netiks uzskatīts par pietiekami kvalificētu speciālistu, lai tāds piedalītos pakalpojuma sniegšanā.

Pasūtītājs, protams, ir tiesīgs un spējīgs pamatot jebkuras izvirzītās kvalifikācijas prasības attiecināmību uz iepirkuma priekšmetu, taču Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Publisko iepirkumu vadlīnijās informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā (2021), ar kurām Pretendents aicinājis Pasūtītāju iepazīties un tās ievērot, norādīts tieši uz šāda veida nevēlamu gadījumu: "katra sistēma pēc būtības ir unikāla, tādēļ pastāv risks noteikt nesamērīgas prasības, kurām atbilst tikai esošās sistēmas izstrādātājs vai uzturētājs".

Kvalifikācijas prasību sastāvu, kāds noteikts katram konkrētam speciālistam, vienmēr var palielināt, Pasūtītājam to pamatojot ar attiecīgās sistēmas sarežģītību. Tas galu galā var novest pie prasībām, ka kādam speciālistam vienam pašam pilnībā jāpārvalda attiecīgais iepirkuma priekšmets. Taču tā, saprātīgi rīkojot iepirkuma procedūru, nenotiek, un Pasūtītājs nosaka prasības pretendentam un tā speciālistiem dalīti, nosakot speciālistu veidus un speciālistu skaitu. Tieši tādēļ Pasūtītājs iepirkumā nosaka pietiekami lielu speciālistu skaitu, lai tie visi kopā Pretendenta vadībā spēku droši un kvalitatīvi sniegt iepirkuma līgumā paredzēto pakalpojumu. Pretendenta ieskatā Pasūtītājs kvalifikācijas prasību noteikšanā ir gājis par tālu un aicina Pasūtītāju noteikt kvalifikācijas prasības līdzsvarotāk un samērīgāk, ņemot vērā

maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas sarežģītību un raksturlielumus no vienas puses un iespējamo pretendentu loku informācijas tehnoloģiju jomā – no otras.

Pretendents aicina Nolikuma 8. tabulas 3.2. punktā noteiktās atvienotās kvalifikācijas prasības vadošajam sistēmanalītiķim grozīt, nosakot tās samērīgāk. Ja Pasūtītājs noraida Pretendenta iepriekš izteikto lūgumu, Pretendents izsaka citu lūgumu grozīt minēto prasību, proti, pieļaut, ka vadošā sistēmanalītiķa kvalifikācijas prasības var apliecināt vairāki vadošie sistēmanalītiķi kopā, katrs ar vienu vai vairākiem projektiem, kas atbilst Nolikuma 3.3.4. punkta prasībām, ja katrs šāds projekts atbilst vismaz divām Nolikuma 3.3.4. punkta prasībām.

Atbilde:

Komisija informē, ka jau sniedza skaidrojumu par minētās prasības pamatotību (sk. Komisijas atbildes Nr.1).

Papildus Komisija skaidro, ka katrs parametrs atsevišķi neraksturo sistēmas sarežģītību, tādēļ izvirzītā kombinētā prasība pretendentam piesaistīt vismaz vienu vadošo sistēmanalītiķi ar pieredzi projektā, kas atbilst visiem pieciem parametriem ir samērīga, jo visi pieci informācijas sistēmas parametri atbilst uzturamās informācijas sistēmas parametriem, kas ir savstarpēji saistīti, jo tie ir pamatoti ar MAIS faktiskajiem darbības parametriem – VID saņemtajiem un izskatītajiem dokumentiem, transakciju un datu apmaiņu apjomu, kā arī lietotāju skaitu, tādēļ Konkursa nolikuma 8. tabulas 3.2. apakšpunktā tiek izvirzītas prasības, kuras ir līdzvērtīgas vai pat zemākas, nekā uzturamā informācijas sistēma.

Tādējādi, pretendenta piesaistītajiem speciālistiem, lai tie kvalitatīvi un Pasūtītāja noteiktajā termiņā varētu veikt līguma izpildi un nodrošināt sistēmas darbības nepārtrauktību, augstu pieejamību un veiktspēju, ir nepieciešama pieredze nevis katras izvirzītās prasības individuālā pielietošanā, bet tieši spēja uzturēt sistēmu ar visām prasībām kā kopumu, to savstarpējā mijiedarbībā.

Vēršam uzmanību, ka MAIS izveidota ar mērķi tehniski un funkcionāli nodrošināt VID rīcībā esošo datu apstrādi atbilstoši VID, Latvijas un Eiropas Savienības budžeta ieņēmumu uzskaites vajadzībām, attīstīt nodokļu administrēšanas procesu automatizāciju, kā arī veikt informācijas apmaiņu starp nodokļu administrācijām, izpildot likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu" 2. pantā, likuma "Par nodokļiem un nodevām" 18. pantā un citos saistošajos normatīvajos aktos noteiktos VID pienākumus. MAIS nodrošina likuma "Par Valsts ieņēmumu dienesta" 4.3 panta pirmās daļas 9. punktā noteikto prasību izpildi 24/7 režīmā.

VID administrēto nodokļu, nodevu un citu tā administrēto uz valsts budžetu attiecināmo maksājumu ieņēmumi 2023. gadā sastādīja 89,64 % no kopējā valsts konsolidētā budžeta ieņēmumiem, kas tiek sadalīts pa citu valsts jomu budžetiem (sociālajam, aizsardzības utt.).

Līdz ar to MAIS ir nozīmīga informācijas sistēma gan valsts, gan Eiropas Savienības budžetam. Ja sistēmas darbība tiek traucēta vai apturēta, ietekme ir gan uz kopējo valsts finanšu uzskaiti, gan pakalpojumu sniegšanu uzņēmējiem, nodokļu maksātājiem, piemēram, nav pieejami VID e-pakalpojumi, nevar iegūt e-izziņu par nodokļu (nodevu) parāda esamību vai neesamību, kā arī var tikt ietekmēta citu valsts iestāžu pakalpojumu saņemšana, piemēram, pabalstu un pensiju aprēķināšana, ko veic Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, ieņēmumu sadalīšanu pašvaldību budžetiem, lai vietējās pārvaldes nodrošinātu Pašvaldību likumā noteikto funkciju izpildi, valsts gada pārskata sagatavošanu un to datu pareizību.

MAIS integrētie muitas maksājumu uzskaites un administrēšanas procesi ir dinamiski un mainīgi pat vairākas reizes dienā. Turklāt vienam nodokļu maksātājam dienā var tikt noformēti vairāki desmiti muitas deklarāciju un MAIS jānodrošina aktuālās galvojumu un avansa

maksājumu apjoma informācijas pieejamības nepārtrauktība. Ja MAIS muitošanas procesā nav pieejama maksājumu uzskaites informācija, nav iespējams noformēt muitas deklarācijas ar atlikto maksājumu un avansa maksājumu, kas savukārt neļauj pabeigt muitas procedūras un izlaist preces. Tas apstādina muitas deklarāciju noformēšanu un būtiski ietekmē uzņēmēju biznesu.

Pasūtītājs saskata risku, ka piesaistot izstrādātāju, kuru rīcībā nav atbilstošu kompetenču speciālisti, ir apdraudēta MAIS kvalitatīva un nepārtraukta darbība, kas rezultātā ietekmē valsts pārvaldes tēlu un sabiedrības apmierinātību ar sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī, īstenojot projektus, var atstāt ietekmi uz ārvalstu finansējuma apguvi noteiktos termiņos un apjomā.

Ņemot vērā minēto, Komisija ir izvērtējusi riskus un uzskata, ka Konkursa nolikuma 8. tabulas 3.2. apakšpunktā noteiktā prasība, ka vismaz vienam piedāvātajam vadošajam sistēmanalītiķim ir jābūt pieredzei atbilstoši visām Konkursa nolikuma 3.3.4. punktā izvirzītajām prasībām, ir pamatota.

Jautājums Nr. 2 par projektu darbietilpību

Nolikuma 8. tabulā speciālistiem norādītajās kvalifikācijas prasībās noteikts, ka speciālistiem jābūt pieredzei vismaz vienā informācijas sistēmas izstrādes vai pilnveidošanas un uzturēšanas projektā. Projekta lielumam noteikts raksturlielums – virs 12, virs 30 vai virs 60 personmēnešiem, kā kuram speciālistam.

Kā Pasūtītājam labi zināms, informācijas tehnoloģiju jomā lielākā daļa programmatūras izstrādes projektos, un jo īpaši projektos, kas īstenoti publiskā iepirkuma procedūrā, attiecīgais pasūtītājs prasa, vērtē un slēdz programmatūras izstrādes iepirkuma līgumu par konkrētu līgumcenu, kādu piedāvājis uzvarējušais pretendents, un nekādā veidā nepieprasa, neuzskaita, nedokumentē, nekontrolē un attiecīgi nespēj nosaukt vai apliecināt, kāda ir konkrētajā iepirkuma līgumā īstenotā projekta lielums cilvēkstundās, cilvēkdienās vai cilvēkmēnešos. Arī nekādi normatīvie akti neuzliekt attiecīgajam pasūtītājam par pienākumu šādu uzskaiti veikt, un nav zināmas arī metodes, pēc kādām šādus projektus retrospektīvi varētu objektīvi un dokumentāli novērtēt, izsakot un apliecinot projekta lielumu cilvēkstundās, cilvēkdienās vai cilvēkmēnešos, īpaši jau nosacītos robežgadījumos, kur pat priekšķietami nav iespējams minēt, atbilst projekts 60 cilvēkmēnešiem vai tomēr neatbilst.

Lūdzam skaidrot, kā Pasūtītājs plāno pārbaudīt šīs kvalifikācijas prasības izpildi un kādus pierādījumus Pasūtītājs prasīs Pretendentam vai tā speciālistam par projekta lieluma cilvēkmēnešos atbilstību kvalifikācijas prasībai, ja jau pašam Pasūtītājam patlaban ir zināms, ka par programmatūras izstrādes projektu lielāko daļu nav informācijas, kāda ir projekta darbietilpība cilvēkmēnešos. Šādas informācijas nav nedz speciālistam, nedz Pretendentam, nedz attiecīgajām pasūtītājam. Attiecīgais pasūtītājs atsauksmi par projekta lielumu cilvēkmēnešos sagatavot nespēj un attiecīgi tādu neparaksta un neizsniedz.

Pretendenta projektu, kas priekšķietami atbilst Nolikumā izvirzītajām kvalifikācijas prasībām, līgumcena ir no 0,4 līdz 6,0 miljoniem EUR bez pievienotās vērtības nodokļa. Lūdzam, skaidrot, vai Pasūtītājs pēc šāda rakstura informācijas spēs vērtēt un atzīt projektus par atbilstošiem vai neatbilstošiem Nolikumā noteiktajam cilvēkmēnešu skaitam.

Ja projektu lielumu cilvēkmēnešos kā kvalifikācijas prasības izpildi pašam Pasūtītājam nav praktisku iespēju pārbaudīt un saskaņā ar Nolikuma 4.2.2. punkta noteikumiem attiecīgo pretendentu no turpmākas dalības izslēgt, lūdzam noteikt Nolikumā kvalifikācijas prasības

projektiem tādā veidā, lai Pretendents spētu šādas prasības izpildīt un pierādīt, savukārt Pasūtītājs – pārbaudīt un lemt par pretendenta atbilstību kvalifikācijas prasībām.

Atbilde:
Projekta minimālie raksturlielumi – virs 12, virs 30 vai virs 60 personmēnešiem noteikti dažādi, jo atbilstošās kompetencēs pieļaujams dažāds speciālistu praktiskajā darbībā gūto prasmju, iemaņu kopums. Projekta personmēneši nenorāda tikai uz projekta ilgumu, bet norāda arī uz projekta ietvaros veicamo darbu apjomu, izmaksām, sarežģītību, iesaistāmo speciālistu daudzumu noteiktajā laika periodā.

Atbilstību prasībai Komisija vērtēs pēc pretendenta iesniegtās informācijas, nepieciešamības gadījumos, pieprasot papildu informāciju no pretendenta vai pretendenta piedāvājumā norādītajiem citiem pasūtītājiem.

Precizēsim Konkursa nolikuma prasības, nosakot pieredzes projekta apjomu ne tikai personmēnešos, bet arī izsakot personmēnešu apjomu naudas izteiksmē, proti, nosakot pieredzes projekta līgumcenas apjomu *euro* bez PVN, un norādot aprēķinu formulu.

Jautājums Nr. 3 par prasībām izstrādes vadītājam
Nolikuma 8. tabulas 2.4. punktā noteiktas kvalifikācijas prasības izstrādes vadātājam - pieredze vismaz vienā informācijas sistēmas izstrādes vai pilnveidošanas un uzturēšanas projektā (virs 60 personmēnešiem), kura īstenošanā izmantoti Oracle Service Oriented Architecture (SOA) Suite rīki BAM, BPM, OSB, ESS, un kurā piedāvātais izstrādes vadītājs ir piedalījies vismaz pusi no projekta laika iepriekšējo 3 (trīs) gadu ietvaros.

Lūdzam noteikt kvalifikācijas prasības līdzsvarotāk un samērīgāk, ņemot vērā maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas sarežģītību un raksturlielumus no vienas puses un iespējamo pretendentu loku informācijas tehnoloģiju jomā – no otras.

Lūdzam Nolikuma 8. tabulas 2.4. punktā izstrādes vadītājam noteiktās apvienotās kvalifikācijas prasības grozīt, nosakot tās samērīgāk – proti, pieļaut Oracle Service Oriented Architecture (SOA) Suite rīku BAM, BPM, OSB un ESS izmantošanas pieredzi vairākos projektos.

Lūdzam Nolikuma 8. tabulas 2.4. punktā izstrādes vadītājam noteiktās prasībās attiecībā uz tiem rīkiem, kuriem nozarē pastāv ekvivalenti rīki, pieļaut pieredzi ekvivalentu rīku izmantošanā. Pretendenta ieskatā prasība par pieredzi Oracle izmantošanā ir pamatota un neizbēgama, savukārt attiecībā uz Oracle pakārtotiem rīkiem, tai skaitā automatizētu darbu izpildes un procesu automatizētai uzraudzīšanas rīkiem Pasūtītājam nav pamata nepieļaut speciālista pieredzi ekvivalentu rīku izmantošanā.

Atbilde:
Komisija skaidro, ka prasībā ir nepieciešams saglabāt visus Oracle Service Oriented Architecture (SOA) Suite rīkus BAM, BPM, OSB, ESS, jo tie visi ir pielietoti MAIS izstrādē.

Savukārt Konkursa nolikuma 8. tabulas prasībai Nr. 2 ir pievienota atsauce: "***** – *Atbilstības pierādīšanai speciālists var norādīt vienu vai vairākas informācijas sistēmas*", kas jau tagad pieļauj prasības izpildi ar vairākiem projektiem.

Jautājums Nr. 4 par prasībām programmētājam
Nolikuma 8. tabulas 6.2. punktā noteiktas kvalifikācijas prasības programmētājam – jābūt programmētāja pieredzei vismaz vienā informācijas sistēmas izstrādes vai pilnveidošanas un uzturēšanas projektā (virs 60 personmēnešiem), kas bāzēts uz Oracle APEX un Oracle Rest

Data Services (ORDS) un kurā piedāvātais programmētājs ir piedalījies vismaz pusi no projekta laika iepriekšējo 3 (trīs) gadu ietvaros.

Lūdzam Nolikuma 8. tabulas 6.2. punktā programmētājam noteiktās apvienotās kvalifikācijas prasības grozīt, nosakot tās samērīgāk – proti, pieļaut Oracle APEX un Oracle Rest Data Services (ORDS) izmantošanas pieredzi katru atsevišķi vairākos projektos.

Atbilde:
Komisija skaidro, ka MAIS ORDS ir neatņemama APEX arhitektūras daļa. ORDS veic lietotāja saskarnes (UI) pieprasījumu izpildi Oracle DBVS un nodrošina statisko failu nodošanu lietotāja saskarnei. Pieredze ar abām komponentēm vienā projektā ir nepieciešama, lai nodrošinātu MAIS darbības nepārtrauktību.

Jautājums Nr. 5 par speciālistu dalības ilgumu projektos
Nolikuma 8. tabulā noteiktas kvalifikācijas prasības speciālistiem – speciālists attiecīgajā projektā piedalījies vismaz pusi no kopējā projekta apjoma.

Kā Pasūtītājam labi zināms, informācijas tehnoloģiju jomā programmatūras izstrādes un uzturēšanas līgumu struktūru, tajos ietverto pakalpojumu sastāvu un līguma ilgumu nosaka vienīgi attiecīgais pasūtītājs, nevis Pretendents vai tā speciālists. Līguma termiņš mēdz būt ļoti plašā amplitūdā – no pusgada līdz vairākiem gadiem. Publiskā iepirkuma līgumu ilgums nepārsniedz 60 mēnešus, taču privāto civiltiesisku līgumu ilgums nav ierobežots, un šādu līgumu ilgums mēdz pārsniegt arī 10 gadus un vairāk. Daļa pasūtītāju izvēlas līgumus slēgt uz noteiktu laiku, citi savukārt izvēlas noslēgtos nevis nobeigt un slēgt jaunus, bet noslēgtos līgumus pagarināt.

Nav pieļaujams, ka Pretendenta speciālista kvalifikāciju vērtē nevis pēc paša speciālista kvalifikācijas, spējām un uzkrātās pieredzes, bet pēc tā, kā trešās personas – citi pasūtītāji, organizē attiecīgā projekta izpildi ar attiecīgā speciālista darba devēju, un pēc tā, kāds ir attiecīgā pasūtītāja līguma ilgums.

Šādi nosakot speciālistu kvalifikācijas prasības, Pasūtītājs izrāda nevienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem un to speciālistiem. Ar šādām kvalifikācijas prasībām kāda pretendenta speciālistam kvalifikācijas prasību izpildei pietiek ar, teiksim, sešiem mēnešiem, bet cita pretendenta speciālistam nepietiek pat ar 20 mēnešiem, jo Pasūtītāja vienīgais izvirzītais atbilstības kritērijs kvalifikācijas prasības izpildei ir speciālista pavadītais laiks projekta izpildē – puse no kopējā projekta apjoma.

Pasūtītājs pamatoti vēlas saņemt nopietnu, drošu piedāvājumu un nepieļaut piedāvājumu, kurā speciālistu kvalifikācija apliecināta ar nepieņemami īsu, nenozīmīgu pieredzi kādā projektā, taču Pasūtītājam nav pamata pārlieku vienkāršot izvirzītās kvalifikācijas prasības un atmest vienlīdzīgas attieksmes principu Iepirkumā pavisam.

Lūdzam prasības par speciālista dalības ilgumu projektu izpildē grozīt un noteikt tās saskaņā ar vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem principu, atbilstoši Pasūtītāja faktiskās vajadzībām un Nolikumā paredzēt vienīgi pašam speciālistam piemītošu spēju un kvalifikācijas vērtēšanu.

Atbilde:
Komisija informē, ka labos speciālistu pieredzes prasību, aizstājot "vismaz pusi no projekta laika iepriekšējo 3 (trīs) gadu laikā" ar nosacījumu "vismaz nepārtraukti 12 (divpadsmit) mēnešus iepriekšējo 3 (trīs) gadu laikā".

Prasība speciālistiem par nepārtrauktu 12 mēnešu darba pieredzi ir pamatota ar to, ka MAIS pilnveidošanas gadījumā ir plānota speciālistu maksimāla un ilgstoša noslodze visa plānotā līguma darbības laikā, lai sekmīgi varētu ieviest plānotos MAIS attīstības pasākumus un pielāgojumus sistēmā saistībā ar izmaiņas nodokļu normatīvajos aktos. Respektīvi, speciālistam ir jāspēj strādāt kvalitatīvi, nepārtraukti maksimālā slodzē, ilgstošā laika periodā, radot kvalitatīvu produktu.